

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA RĂSPÎNDIRII
PE TERITORIUL ROMÂNIEI A SPECIILOR DIN SECȚIA
CAMPYLORRHYNCHA A GENULUI *XANTHIUM*

de D. PÁZMÁNY

Auctores summam litterarum suarum ipsi praestant

PÁZMÁNY, D. 1973 (Inst. Agr. Cluj). Beiträge zur Kenntnis der Verbreitung auf dem Gebiete Rumäniens der Arten der Sektion *Campylorrhyncha* der Gattung *Xanthium*. Not. Bot. Hort. Agrobot. Cluj, VII, 29--34. Der Verfasser stellt fest, dass von den Arten der Sektion *Campylorrhyncha* der Gattung *Xanthium* auf dem Gebiete Rumäniens drei vorhanden sind: *X. italicum*, *X. albinum* und *X. saccharatum*. Die Art *Xanthium italicum*, vor zehn Jahren nur im Süden des Landes bekannt, ist gegenwärtig auf dem ganzen Gebiete Rumäniens verbreitet. *Xanthium albinum*, bis jetzt unter der Bezeichnung „*X. riparium*“ angeführt, verbreitete sich im Norden des Landes (Someș-Au), wurde aber auch in der Dobrukscha gefunden. Die Mehrzahl der vom Verfasser untersuchten Exemplare dieser Arten gehören der Unterart *albinum*; bei Ardușat (Kreis Maramureș) wurde auch die Unterart *riparium* aufgetroffen. Die Art *Xanthium saccharatum* jetzt ist zum ersten Mal auf dem Gebiete Rumäniens aufgefunden; sie verbreitete sich neben den obenstehenden Arten in mehreren Standorten auf den Someș-Auen. Das Vorkommen der Arten *Xanthium orientale* auf dem Gebiete Rumäniens ist gegenwärtig nicht erwiesen, übrigens wurde sie im Band IX. „Flora R. S. România“ nur mit dem Fragezeichen aufgezeichnet worden.

În urma datelor noi, apărute în ultimul deceniu în literatura de specialitate central-europeană, a devenit necesară revizuirea speciilor de *Xanthium* L., aparținătoare secției *Campylorrhyncha* (Wallr. ex Widder) Widder, răspindite pe teritoriul României.

Studiile efectuate în acest scop pe teren, materialul herbaristic colectat cu ocazia deplasărilor și revizuirea speciilor de *Xanthium* colectate de pe teritoriul României și păstrate în herbarele științifice ale orașului Cluj, au făcut posibilă identificarea în cadrul acestei secții a speciilor *Xanthium italicum* Moretti, *Xanthium albinum* (Widder) H. Scholz și *Xanthium saccharatum* Wallr. em. Widder, cea din urmă fiind semnalată pentru prima dată pe teritoriul țării noastre. Toate cele trei specii fac parte din series *Hispida* Wallr. al secției *Campylorrhyncha*.

În Flora R.S.R. vol. IX (7) secția *Campylorrhyncha* a genului *Xanthium* este reprezentată prin trei specii: *X. italicum* Mor., „*X. riparium* Itzigs, et Hertsch” și *X. orientale* L., ultimele două fiind cuprinse numai cu semnul întrebării.

Xanthium italicum Moretti (Fig. 1 și 4), pînă la apariția volumului IX al Florei R.S.R. din anul 1964, a fost semnalată în mai multe stațiuni din sudul țării (Dobrogea, Galați, București, Oltenia, Banat etc.), ajungînd spre nord pînă în regiunea Hunedoara, iar în est pînă la Iași (7). În anul 1965 A. NYÁRÁDY colectează această specie în apropierea orașului Cluj între Corpadea și Apahida (în Herb. Inst. Agr. Cluj), în 1966 autorul acestei lucrări o semnalează de lângă orașul Dej (8), iar în anul 1968 I. POP găsește în Crișana. În ultimii ani exem-

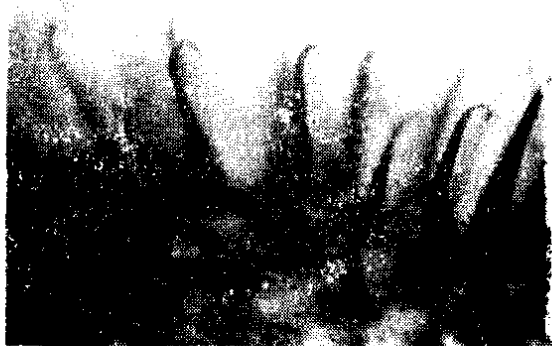

Fig. 1. *Xanthium italicum*
— suprafața fructului (4x)

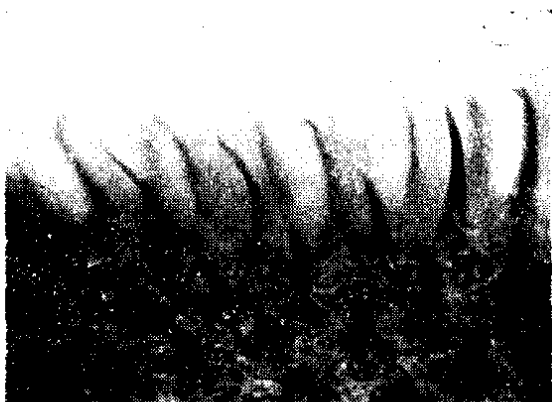

Fig. 2. *Xanthium albinum*
— suprafața fructului (4x)

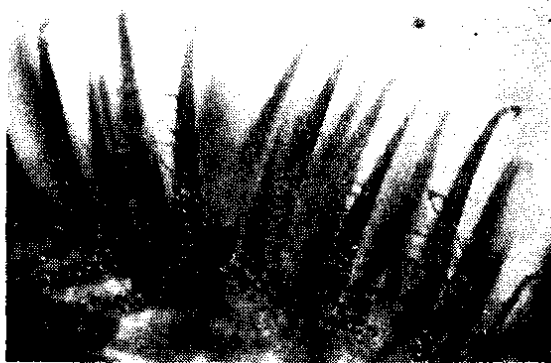

Fig. 3. *Xanthium saccharatum*
— suprafața fructului (4x)

plărele acestei specii au fost colectate din mai multe stațiuni din lunca Someșului, între Cluj și Satu-Mare. Astfel se poate considera că arealul speciei *X. italicum* cuprinde în prezent, cu excepția regiunilor muntoase, întreaga suprafață a țării.

Xanthium albinum (Widder) H. Scholz 1960, Verh. Bot. Ver. Prov. Brandenb. 98—100: 47 (syn.: *X. riparium* Itzgs. et Hertsch 1854, Bot. Ztg. 12: 34, p.p. (excl. syn. *X. macrocarpum* DC.), Lasch 1856, Bot. Ztg. 14: Sp. 412, 414; *X. riparium* Itzgs. et Hertsch emend Lasch var. *albinum* Widder 1923, Repert Spec. Nov. Beih. 20: 105; *X. italicum* Moretti ssp. (b) *riparium* Čelakovsky 1871, Prodr. Fl. Böhmen 2: 186. (Fig. 2 și 5).

Această specie este semnalată de pe teritoriul țării prima dată de către I. MORARIU (6) sub „*X. riparium*” de lângă Cervedia de pe malul Neajlovului. Prezența ei în flora țării, în lipsa materialului herbaristic documentar (7), a rămas dubioasă până în anul 1966, când specia a fost publicată de autorul acestei lucrări sub „*X. riparium*” din nordul Transilvaniei (8). În 1970 este semnalată din Dobrogea de G.H. DIHORU și N. DONIȚA (1), iar între anii 1970-1972 am identificat-o în mai multe stațiuni din lunca Someșului (Cluj: cartierul Plopiilor, aeroportul Someșeni, Gherla, Bizușa, Țicău, Ardușat). Putem constata, că specia este în răspândire în flora țării și apariția ei este verosimilă și în alte regiuni, unde condițiile ecologice îi sînt corespunzătoare.

Majoritatea exemplarelor colectate în stațiunile amintite mai sus, aparțin subspeciei *albinum*. La Ardușat am găsit exemplare aparținătoare sub speciei *riparium* (Čelakovsky) Widder et Wagenitz 1968, in HEGI, Illustrierte Flora von Mitteleuropa (2. Aufl.) VI/3, Lief. 4: 275 (basionym: *X. italicum* Moretti subsp. *riparium* Čelakovsky 1871, Prodr. Fl. Böhmen 2: 186; syn.: *X. riparium* Lasch 1856, Bot. Ztg. 14: Sp. 412, nom illeg.). Această subspecie se deosebește de subspecia tipică, prin baza frunzei lat-cuneată, fructul îngust-eliptic cu spini mai puțini și slab uncinati.

Xanthium saccharatum Wallroth 1844 in Beitr. zur Bot. 1: 228 et 238, em. Widder 1923, Repert. Spec. Nov. Beih. 20: 86. La identificarea acestei specii mi-au fost de ajutor lucrările recent apărute (9, 10, 12).

Este o specie anuală. Tulpina înaltă pînă la 1,8 m, simplă sau extins ramificată la bază, cu macule alungite brun-roșcate. Frunze petiolate, limbul cea de lungimea petiolului, cordat, ovoid sau triunghiular-subdeltoideu, nedivizat sau trilobat, neuniform dințat sau serat. Calatidiul femel oval-oblong sau sub-ovoid, acoperit cu spini deși, variat glanduloși și hirsuți, închis galbeni sau brunii-roșcați. Fructul (socotit fără spini), împreună cu rostrurile terminale, lung de 24-28 mm și lat de 6-8 mm, cu spini hirsut-glanduloși, subțiri, drepti sau puțin arcuiți cu vârful drept sau slab uncinat, lungi cît lățimea involucrului sau mai scurți (Fig. 3). Rostrurile viguroase, subulate, drepte sau rar curbate cu vîrf uncinat sau drept, asemănător spinilor glandulos-hispizi și cea de aceeași lungime (Fig. 6). X—XI.

Stațiunea: În locuri nisipoase ruderalizate umede de pe malul riurilor.

Răsp. în țară: jud. Cluj: Someșeni, Gherla; jud. Sălaj: Țicău; jud. Maramureș: Ardușat.

Răsp. gen.: Originară din părțile sudice ale Americii Septentrionale, în Europa este adventivă, fiind semnalată încă în 1902 din Veneția (11). După al doilea război mondial apare în Austria (5: 1958 p. 681), unde este în răspândire (5: 1959 p. 963), iar recent a fost semnalată și din Ungaria (9).

Presupusa prezență în Dobrogea a speciei *Xanthium orientale* L. (7), bazată pe datele lui I. GRECȘCU (3, 4), publicate sub denumirea *X. macrocarpum* DC.,

1. DIHORU, GH., DONIȚA, N. 1970. *Flora și vegetația Podișului Babadag*. Ed. Acad. R.S. România, p. 95.
2. EHRENDORFER, FR. 1973. *Liste der Gefäßpflanzen Mitteleuropas*. 2 erweiterte Auflg., Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
3. GRECESCU, D. 1898. *Conspectul Florei României*. București.
4. GRECESCU, D. 1909. *Supliment la Conspectul Florei României*. București.
5. JANCHEN, E. 1958. *Catalogus Florae Austriae*. Lief. 3, 1959: Lief. 4. Wien.
6. MORARIC, I. 1943. *Asociații de plante antropofile din jurul Bucureștilor cu observații asupra răspândirii lor în țară și mai ales în Transilvania*. Bul. Grăd. Bot. și al Muz. Bot. Univ. Cluj 23: 131-212 (180, 202).
7. NYÁRÁDY, E., I. 1964. *Genul Xanthium*. in Flora R.S. România, vol IX, p. 307-316.
8. PÁZMÁNY, D. 1966. *Însemnări floristice II*. in Notulae Botanicae Clujensis, p. 55.
9. PRISZTER, SZ. 1971. *Bemerkungen über einige Adventivpflanzen Ungarns*. 11. *Xanthium saccharatum Wallr. em. Widder in Ungarn*. Bot. Közl. Budapest, 58: 171-174.
10. WAGENITZ, G. 1968. *Der Gattung Xanthium L.* in HEIGI, *Illustrierte Flora von Mitteleuropa* (2. Aufl.) VI/3, Lief. 4: 265-277, München.
11. WIDDER, F., J. 1923. *Die Arten der Gattung Xanthium*, in Rep. Spec. nov. Beih. 20, Berlin (Dahlem).
12. WIDDER, F., J. 1967. *Ostafrikanische Xanthium-Arten*, in Phytion, 12: 182-190.

 O NOUĂ CONTRIBUȚIE METODOLOGICĂ
 LA CARTAREA FLOREI ROMÂNIEI

de A. NYÁRÁDY și E. C. VICOL

NYÁRÁDY, A. (Inst. Agr. Cluj), VICOL, E. C. (1973). *Ein neuer methodologischer Beitrag zur Kartierung der Flora Rumaniens*. Not. Bot. Hort. Agr. Cluj, VII, 35-38, Illustr. In dem vorliegenden Beitrag wird der methodologische Rahmen zur Kartierung der Flora Rumaniens, am Hand des im Jahre 1969 seitens der Autoren veröffentlichten Projekts erweitert. Unter der Akzeptierung des Netzverfahrens, indem die Karte in konischer Projektion angewendet wurde, ist der Zwischenraum von 1° Längengrad in 8 gleiche Teile eingeteilt, wogegen, jedes Intervall von 1° Breitengrad in 12 gleiche Teile untergeteilt ist, woraus sich 96 elementare Vierecke ergeben, die durch die genauen geographischen Koordinaten auf der Fläche von 1° Breitengrad/1° Längengrad bestimmbar sind. Am südlichen Kartenrand wurden die Kolonnen von 1° von Westen gegen Osten mit dem Buchstaben des Alphabets (A-J) bezeichnet, während die horizontalen Reihen von 1° auf dem östlichen Kartenrand die römischen Ziffern (I-VI) führen (Fig. 1-3). Im Hauptviereck mit einer Fläche von 1° Breitengrad/1° Längengrad sind die elementare Vierecke fortlaufend von 1-96 nummeriert, aber auch entsprechend mit einer mittleren Viereckgröße gruppiert, mit den Buchstaben „a-f“ vermerkt, nach dem Modell aus der nord-östlichen Ecke der Abbildung 1-3.

Auf Abbildung nr. 1 wird die Übertragung nach dieser Methode, der Chorologie der Art *Saxifraga carpathica*, die nach anderer Methode kartiert wurde, als Beispiel dargestellt. Die Abbildung nr. 2 veranschaulicht den Fall einer nach dieser Methode kartierten Art (*Ambrosia artemisiifolia*), aber mit Vervollständigung der chorologischen Daten. Für die Situationen, die eine eingehendere Detaillierung der kartographischen Wiedergabe der Ergebnisse einiger ausführlichen Forschungen aus einem enger begrenztem geographischen Raum benötigen, wie auch um die Korrelationsnotwendigkeiten der chorologischen Angaben mit einigen Elementen welche den Standort charakterisieren, oder mit ökologischen, zöologischen, ökonomischen Daten, usw. zu ermöglichen, können die von 1-96 nummerierten Vierecke bei Notwendigkeit untergeteilt und in selbstständigen Karten aufgezeichnet werden, die mit dem allgemeinen Netzsystem korrelierbar sind, so wie in Abbildung nr. 3 (*Peucedanum officinale*), und in die Abbildungen der Arbeit hinsichtlich der Chorologie der Art *Adonis vologensis* von A.T. SZABÓ (Not. Bot. Hort. Agrobot. Cluj VII, 1973) Beispielen angeführt sind.

Die im Jahre 1969 vorgeschlagene Methode, mit den gegenwärtigen Ergänzungen, illustriert einerseits die synthetisierende Möglichkeit und andererseits den analytischen und anpassungsfähigen Charakter dieser Methode.

Lărgirea cadrului geografic în care se desfășoară - în timpul din urmă - pe continentul nostru cartarea florei fanerogame și criptogame, reflectă importanța teoretică și practică ale acestor acțiuni în diferitele țări europene. Înalarea acțiunilor precizate în lucrarea noastră precedentă (1969), în plină desfășurare este cartarea plantelor vasculare din Carpații Poloniei (J. KORNÁS, 1966), a florei din Finlanda (J. SUOMINEN, M. ISOVIITA, 1969), a celei din Croația (Z. PAVLETIĆ, 1969) și Cehia (B. SLAVIK, 1971). Este în curs cartarea florei fanerogame din întreaga Europa Centrală (H. HAUPLER, 1970; H. NIKLFEJL, 1971); în R.F. Germania se cartează lichenii și mușchii (G. PHIL-

Reproduced with permission of the copyright owner. Further reproduction prohibited without permission.